

تاریخ ۱

۱- گزینه «۲» - هدف علم تاریخ، آگاهی از زندگی اجتماعی در گذشته است که شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، علمی، حقوقی و هنری می‌شود. رویدادهای تاریخی دور از دسترس‌اند و قابل مشاهده نیستند و نمی‌توان آن‌ها را به طور مستقیم درک کرد، بلکه آن‌ها را باید با استفاده از شواهد و مدارک شناخت؛ تکرارناپذیرند و قابل تجربه نیستند؛ مجزا و مستقل نیستند و با یکدیگر رابطه علت و معلولی دارند.

(عبدالملکی) (درس اول - تاریخ و تاریخ‌نگاری - تاریخ چیست؟ - صفحه ۲) (آسان)

۲- گزینه «۴» - در بین‌النهرین و به خصوص در میان بابلی‌ها گاه‌شماری خورشیدی - قمری رایج بود. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. از آنجا که سال قمری ۳۵۴ شبانه روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک چهارم شبانه روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

(عبدالملکی) (درس دوم - تاریخ، زمان و مکان - تاریخچه‌گاه‌شماری در جهان - صفحه ۱۳) (آسان)

۳- گزینه «۱» - به جاهایی که باستان‌شناسان در آنجا آثار باستانی و تاریخی را مطالعه و در مواردی کشف می‌کنند، مکان باستانی گفته می‌شود. مکان‌های باستانی و تاریخی از نظر شکل و وسعت متفاوت‌اند. برخی از آن‌ها سکونتگاه روستایی یا شهری هستند که چند هکتار وسعت دارند؛ مانند شهر سوخته در ایران و شهر پمپئی در ایتالیا. غارها، گورستان‌ها و آرامگاه‌ها نیز از جمله مکان‌های استانی مورد توجه و علاقه باستان‌شناسان هستند. برخی دیگر از آثار تاریخی بر سینه کوه‌ها و صخره‌ها کنده شده‌اند. در گوشه و کنار ایران به ویژه در فارس، همدان و کرمانشاه، سنگ‌نوشته‌ها، نقش‌برجسته‌ها و گوردخمه‌های متعددی در دیواره کوه‌ها و صخره‌ها نقش بسته‌اند (مثل نقش رستم) و گوشه‌ای از فرهنگ و تمدن کهن ایرانی را به نمایش گذارده‌اند. تپه‌های باستانی نیز یکی دیگر از مکان‌های مهم باستان‌شناختی به شمار می‌روند. هنگامی که در دوره‌های زمانی مختلف، مردمانی در یک مکان سکونت کنند، به تدریج چند لایه باستانی روی هم قرار می‌گیرند و تپه‌های باستانی را شکل می‌دهند. تاکنون شمار زیادی از این تپه‌ها در ایران شناسایی و حفاری شده‌اند. (مثل تپه‌های کنار صندل در جیرفت). (عبدالملکی) (درس سوم - باستان‌شناسی؛ در جست‌وجوی میراث فرهنگی - باستان‌شناسی چیست؟ - صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵) (متوسط)

۴- گزینه «۳» - طبق نمودار، «آغاز روستان‌نشینی»، مربوط به دوره نوسنگی، «ابداع خط و نگارش»، مربوط به عصر مفرغ و «استخراج طلا و نقره» مربوط به عصر مس و سنگ است.

(عبدالملکی) (درس چهارم - پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر - سیر پیدایش تمدن - صفحه‌های ۳۰ و ۳۱) (دشوار)

۵- گزینه «۲» - لوح‌های گلی فراوانی به خط میخی و زبان سومری در بقایای شهرهای سومری کشف شده است. به گمان برخی باستان‌شناسان، سومریان مخترع خط بوده‌اند و نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است. بعضی از این لوح‌ها حاوی آثار ادبی بلند، مانند افسانه گیلگمش است. مشهورترین فرمانروای سلسله اموری‌ها، حمورابی بود که مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد. او همچنین اقدامات مهمی در زمینه کشاورزی، کشاورزی و قانون‌گذاری انجام داد. شیوه حکومتی حمورابی مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان پادشاه و اطاعت کامل حاکمان ولایات از او بود. او مقام پادشاهی را هدیه‌ای از جانب خداوند به خود می‌پنداشت. مهم‌ترین دلیل شهرت حمورابی در تاریخ، به خاطر قانون نامهای است که از او برجای مانده و نخستین سند قانون‌گذاری جهان به شمار می‌رود.

(عبدالملکی) (درس چهارم - پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر - سیر پیدایش تمدن، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷) (متوسط)

۶- گزینه «۳» - چندرا گوپتا برضد یونانیان سر به شورش برداشت. او با به اطاعت درآوردن شماری از حاکمان محلی شمال هند، سلسله موری را بنیان گذاشت. حکومت موری در دوران فرمانروایی آشوکا به اوج قدرت رسید و قلمرو خود را به سرتاسر هند، به جز قسمت‌های جنوبی آن، گسترش داد.

(عبدالملکی) (درس پنجم - هند و چین - هند باستان - صفحه ۴۵) (متوسط)

۷- گزینه «۳» - تمدن میسن به دلیل رقابت شهرها و جنگ‌های داخلی ضعیف شد و از ۱۱۰۰ تا حدود ۸۰۰ ق.م. یونان دچار چنان انحطاطی شد که مورخان آن را عصر تاریکی نامیده‌اند. پس از آن به تدریج دولت‌شهرهای مختلفی در یونان سربرآوردند و به قدرت رسیدند.

(عبدالملکی) (درس ششم - یونان و روم - یونان باستان - صفحه ۵۲) (متوسط)

۸- گزینه «۴» - طبق نمودار، «قیام بردگان به رهبری اسپارتاکوس» مربوط به دوره جمهوری و «اعلام مسیحیت به عنوان مذهب رسمی» مربوط به دوره امپراتوری است.

(عبدالملکی) (درس ششم - یونان و روم - روم باستان، صفحه ۵۷) (دشوار)

۹- گزینه «۱» - در زمان محمدشاه قاجار یک افسر انگلیسی به نام سر هنری راولینسون موفق به خواندن خط میخی شد و سنگ‌نوشته داریوش هخامنشی در بیستون را ترجمه کرد.

(عبدالملکی) (درس هفتم - مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور - پیشینه پژوهش در تاریخ ایران باستان - صفحه ۴۴) (متوسط)

۱۰- گزینه «۳» - کاوش‌های باستان‌شناسی اخیر در محوطه باستانی چغاگلان در شهرستان مهران نشان داده است که ساکنان نواحی کوهپایه‌ای زاگرس، نخستین مردمانی بوده‌اند که حدود ۱۲ هزار سال پیش شروع به کشت گیاهانی مانند جو و گندم و اهلی کردن جانورانی مثل بز و گوسفند کردند. این اقدام به منزله ورود انسان از دوره شکار و گردآوری خوراک به دوره یکجانشینی و تولید خوراک در فلات ایران است.

(عبدالملکی) (درس هشتم - سپیده دم تمدن ایرانی - ایران در دوران پیش از تاریخ - صفحه ۷۳) (متوسط)